

Tradičná čínska
architektúra.

Mesto Jianshui,
provincia Yunnan.

Jedna z najstarších pagod v Číne.
Mesto Dali, provincia Yunnan.

PAVEL DVOŘÁK

MOJA ČÍNSKA DEKÁDA

Príbehy chlapca,
ktorý dospel v Číne

Venované mojej milovanej
žene Liyushke

献给我挚爱的妻子雅雅

CESTY ČÍNOU PAVLA DVOŘÁKA
VYDAVATELSTVO RAK

OBSAH

O transkripcii čínštiny	21
Poznámka k anonymite	21
Čo sa nezmestilo do knihy	21
Predslov	23
Úvod	25
Pôjdem študovať čínštinu!	25
Časť 1. / Slon v čínskom porceláne	29
Do Číny cez Španielsko	29
Nikto mi nerozumie	32
Tvrдый život na čínskych internátoch	41
Ako si nájsť vo svete kamarátov	44
Ženy, víno, spev	54
Experimenty s čínskou kuchyňou	59
Hlupákov návod ako (ne)cestovať	72
Nie a nie sa poučiť	76
Miazgovci v Číne	85
Časť 2. / Nový život	95
Čína! Ešte neodchádzam...	95
„Čínoherná“ prestávka	99
Čína! Som späť.....	108
Život na gauči	111
Tibetský vlkolak	121

Osud dokáže byť nemilosrdný.....	125
Mukli na cestách.....	136
Chudobnejší ako čínsky roľník.....	140
Časť 3. / Bizarné zážitky tlmočníka.....	147
Prečo som sa stal tlmočníkom.....	147
Hlavne lacno!.....	150
Po vzore prezidenta.....	157
Alkohol, metla ľudstva a tlmočníkov.....	161
V náručí žien.....	167
Pohárik? Nie, radšej čaj!.....	176
Pestrá paleta podnikateľov.....	179
S Jackie Chanom na pisoároch.....	186
Časť 4. / Štyri svadby a dva pohreby.....	193
Láska na druhý pokus.....	193
Nový život s novým menom.....	204
Zážitky Číňanky na Slovensku.....	208
Štyri svadby.....	211
Čínska svokra na Slovensku.....	215
Keď som musel dospieť.....	219
Epilóg.....	223

O TRANSKRIPCII ČÍNŠTINY

Čínština sa zapisuje v čínskych znakoch, ktoré nenesú fonetickú zložku jazyka, ale výslovnosť sa dá zapísať fonetickými prepismi. Existuje ich niekoľko, v našich podmienkach sú známe najmä česko-slovenský prepis a medzinárodný prepis Pinyin, ktorý vytvorila samotná Čína.

Pre medzinárodný prepis som sa rozhodol preto, lebo naša lokalizovaná transkripcia sa nikde inde na svete nepoužíva. Stráca tak na praktickosti a čitateľ ostáva odrezaný od možnosti zistiť si o danom pojme informácie v zahraničných zdrojoch.

Ďalším dôvodom je to, že Pinyin nie je len fonetickým prepisom, ale je to plnohodnotná abeceda vytvorená na základe latinky pre zápis čínštiny, ktorá je uznaná Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO). Jeho používanie sa tak po celom svete stáva štandardom a lokalizované prepisy pomaly upadajú.

POZNÁMKA K ANONYMITE

Niektoré skutočnosti, ako aj mená, miesta a poradie zážitkov som pre zachovanie anonymity ľudí, ktorých sa týkajú, pozmenil. Tieto zmeny nemenia príbeh samotných zážitkov a stali sa tak, ako sú opísané.

ČO SA NEZMESTILO DO KNIHY

Do knihy sa nezmestí všetko. Preto na niektorých stránkach nájdete na okrajoch vytlačené malé QR kódy. Stačí zobrať mobilný telefón, kód naskenovať fotoaparátom a otvorí sa vám moje video na YouTube, ktoré príbeh či spomínanú zaujímavosť z knihy rozoberá podrobnejšie.

Yangshuo, provincia
Guangxi.

PREDSLOV

Nie je ľahké nechať dieťa žiť svoj vlastný sen. A sen Pavla, autora tejto knihy a môjho syna, sa zrodil už v detstve. Vlastne už vtedy nás, rodičov, pripravoval na to, že raz bude žiť na inom konci zemegule. A za svojím snom kráčal tak húževnato, až to vzbudzovalo obdiv. O mnohých prekážkach, ktoré na svojej ceste musel prekonávať, rozpráva aj v tejto knihe. O mnohých však nie.

O tom, ako ledva 16-ročný chlapec po vyučovaní v Trnave cestoval vlakom alebo autobusom do Bratislavy, aby večer mohol sedieť v jazykovej škole a učiť sa vysnívanú čínštinu, sa zmienil iba okrajovo. Čakala ho buď nočná cesta autobusom domov do Budmeríc, alebo prespal v Bratislave a ráno o piatej vstával, aby sa dostal na vyučovanie v Trnave. V zime, v lete, za každého počasia. Neraz sme sa oňho báli. Oprávnene, raz ho napadli a okradli na autobusovej zastávke, inokedy naňho útočili pre dlhé dredy, ktoré vtedy nosil. Bolo to presne v čase, keď v Bratislave neonacisti zavraždili študenta Daniela Tupého len preto, lebo mal dlhé vlasy a gitaru.

Aj Pavlove pobyty v Španielsku, hoci krátke, boli pre nás neľahkým adrenalínovým obdobím. Pre cestu za čínštinou bol Pavel ochotný naučiť sa za dva mesiace po španielsky, aby mohol na univerzite študovať španielčinu, ktorá sa otvárala

v kombinácii s čínštinou. Dnes už čítam rozprávania o squatteroch v jaskyni v horách pri Malage s úsmevom, no keď nám syn zanechal poslednú správu, že odchádza sám do hôr, a zmizol na štrnásť dní zo zemskeho povrchu, bez telefónneho signálu, bez akejkoľvek možnosti nadviazať s ním spojenie, nebolo nám veru do smiechu. Jeho odchod do Číny už bol len čerešničkou na torte: odišiel na tri týždne sprevádzať zájazd a vrátil sa o rok, už iba na návštevu. „Pošlite mi, prosím, počítač,“ zavolať nám v deň, keď mal nastúpiť do lietadla domov.

Hoci nám bolo smutno, vedeli sme, že ho musíme nechať ísť. To je ten najväčší dar, ktorý rodičia svojim deťom môžu dať. Pripraviť ich na život a pustiť ich, kam ich srdce vedie. Pokiaľ človek neodíde z rodičovského domu a nezačne sa sám biť so životom, nemôže dospieť.

O tom, ako toto ťažké počiatočné obdobie Pavel prežíval, som sa dočítala až v tejto knihe. Je to kniha vtipná a láskavá, pritom plná múdrosti a zrelosti. Rozpráva s humorom a nadhľadom aj o okamihoch, ktoré neboli ľahké.

Teším sa, že sa kniha dostáva k čitateľom v krásnej podobe vo Vydavateľstve RAK, ktoré Pavel prebral po svojom otcovi a úspešne ho vedie, plná jeho fotografií, v ktorých cítiť vplyv jeho brata Jakuba. A tak sa v tejto knihe stretávame opäť všetci členovia rodiny, hoci dvaja naši milovaní tu už nie sú s nami. Verím, že z knihy budete mať rovnaký pôžitok, ako som mala ja.

Daniela Dvořáková

ÚVOD

PÔJDEM ŠTUDOVAŤ ČÍNŠTINU!

Ako dieťa som mal spolužiaka kleptomana. Síce kradol u kamarátov, ale ukradnuté veci si nenechal, daroval ich ďalšiemu kamarátovi, u ktorého vzal niečo iné. On vlastne nekradol, len presúval, kto čo vlastní. Aj z nášho domu odišlo a potom k nám zase prišlo veľa vecí.

Keď som bol v druhom ročníku na základnej škole, týmto spôsobom ku mne doputovala videokazeta s čínskym akčným filmom.

Nikdy predtým som žiadny čínsky, ba ani akčný film nevidel. Televízia sa u nás doma nepozerala, filmy mal rád len otec, ale pozeral výhradne werichovky. Tento film ma úplne pohltil, neprekážal mi ani podomácky urobený poľský dabing, kde jeden človek monotónnym hlasom, bez náznaku akýchkoľvek emócií, daboval všetky postavy a jeho hlas sa miešal s originálnym znením. Chaotický mix čínštiny a poľštiny bol zvláštny, nerozumel som ani jednému, ale keď sa film skončil, pustil som ho znova. A potom znova. A znova... Počas nasledujúcich rokov som ho videl toľkokrát, až sa tá kazeta pokazila. Alebo mi ju možno znova ukradol? Už neviem. Jedného dňa som bol s babkou vo videopožičovni a po dlhom čase som opäť zbadal film, kde účinkoval ten istý herec. Jackie Chan.

Jackie Chan ma posadol. Túžil som sa naučiť kung-fu, ale na dedine, kde som vyrastal, žiadne kung-fu nebolo, iba traja rómski bratia učili breakdance. Jackie Chan používal pohyby, ktoré sa na tento tanec podobali, a tak som si povedal, že to skúsím. Čím radšej som mal filmy Jackie Chana, tým viac ma zaujímala aj Čína ako taká. Začal som hltat knihy o Číne, o bojových umeniach, o čaji, cestopisy... Cez priesvitný papier som si obkresľoval čínske znaky, ktoré v týchto knihách boli, a doma som si spravil malý čínsky oltár, kde som sa učil meditovať. Keď som mal štrnásť rokov, rodičia ma prihlásili na kurz čínštiny v jazykovej škole.

Stredná škola ma nebavila. Počas hodín som nenápadne otváral učebnicu čínštiny a písal čínske znaky, ktoré sa dajú naučiť len neustálym písaním. Samozrejme, rýchlo mi na to prišli. To, že žiak nedáva na hodine chémie pozor, učiteľov neprekvapilo, ale že píše čínske znaky, áno. Keď sa stredná škola blížila ku koncu, musel som sa rozhodnúť, kam na vysokú školu. Všetci okolo mňa mali jasno – čínština. Ja som sa však bál. Čínštinu som miloval, školu nie. Keby som začal študovať čínštinu, neprestane ma baviť?

Jedného dňa na náš kurz čínštiny prišiel Číňan. Začali sa s učiteľkou rozprávať po čínsky a nikto im nerozumel. No ja som mal pocit, že rozumiem všetko. Cítil som sa, ako keby som celý život žil v zahraničí a zrazu stretol rodáka, ktorý na mňa po dlhých rokoch znova prehovoril materinským jazykom. V ten deň som sa rozhodol. Pôjdem študovať čínštinu!

ČASŤ 1.

SLON V ČÍNSKOM PORCELÁNE

DO ČÍNY CEZ ŠPANIELSKO

Otec túžil po tom, aby som išiel študovať do Prahy. Mňa však lákal Olomouc. Venovali sa tam najmä súčasnej Číne, moderným dejinám a čínštine, kým v Prahe sa zameriavali na klasickú čínsku kultúru a staršiu históriu. Ten rok zhodou okolností v Olomouci robili experiment a prijali všetkých bez prijímacích skúšok. Cez prázdniny sa mi nechcelo učiť, takže moje rozhodnutie pre Olomouc to len potvrdilo. Malo to však malý háčik. Čínština sa tam nedala študovať samostatne, musel som si k nej zvoliť druhý odbor. Vybral som si španielsku filológiu, lebo ani tam nepožadovali prijímacie skúšky. Lenže pre tento výber som sa musel čo najrýchlejšie naučiť po španielsky. V rámci vysokoškolského štúdia sa totiž nevyučoval jazyk, ale predmety boli vyučované v španielčine. Ja som však nevedel povedať ani slovo. Pred nástupom do školy som teda išiel na letné prázdniny na jazykový kurz do Malagy na juhu Španielska.

V rámci kurzu som mal byť ubytovaný v rodine. Dostal som sa ku Conche. Concha bola kedysi modelka. Črty tváre mala stále pekné, ale inak o jej bývalej kariére svedčila iba kocka hašišu, ktorú vyfajčila každý večer.